

154 TIBULLI LIBER II.

Quisve meam teneat, quot teneatve modis.
Tunc tibi, lena, precor diras. Satis anxia vivas,
Moverit e votis pars quotacunque Deos.

ALBII

ALBII
TIBULLI,
EQUITIS ROMANI
LIBER III.

ELEGIA I.

MARTIS Romani festæ venere Calendæ.
Exoriens nostris hic fuit annus avis.
Et vaga nunc certa discurrunt undique pompa
Perque vias urbis munera, perque domos.
Dicite, Pierides, quonam donetur honore
Seu mea, seu fallor, cara Neæra tamen?
Carmine formosæ, precio capiuntur avaræ.
Gaudeat, ut digna est, versibus illa meis.
Lutea sed niveum involvat membrana libellum,
Pumex et canas tondeat ante comas:
Summaque prætexat tenuis fastigia chartæ,
Indicet ut nomen litera facta tuum:
Atque inter geminas pingantur cornua frontes.
Sic etenim contum mittere oportet opus.
Per vos auctores hujus mihi carminis oro,

U 2

Castali-

156 *TIBULLI LIBER III.*

Castaliamque umbram, Pieriosque lacus,
Ite domum, cultumque illi donate libellum,
Sicut erit; nullus defluat inde color.
Illa mihi referet, si nostri mutua cura est,
An minor, an toto pectore deciderim.
Sed primum meritam longa donate salute,
Atque hæc submisso dicite verba sono;
Hæc tibi vir quondam, nunc frater, casta Neæra,
Mittit, et, accipias munera parva, rogat.
Teque suis jurat caram magis esse medullis,
Sive sibi conjux, sive futura foror.
Sed potius conjux; hujus spem nominis illi
Auferet extincto pallida Ditis aqua.

ELEGIA II.

QUI primum caram juveni, carumque puellæ
Eripuit juvenem, ferreus ille fuit.
Durus et ille fuit, qui tantum ferre dolorem,
Vivere et erepta conjuge qui potuit.
Non ego firmus in hoc, non hæc patientia nostro
Ingenio. Frangit fortia corda dolor.
Nec mihi vera loqui pudor est, vitæque fateri
Tot mala perpeffæ tædia nota meæ.
Ergo cum tenuem fuero mutatus in umbram,
Candidaque ossa super nigra favilla teget;
Ante meum veniat longos incomta capillos,

Et

TIBULLI LIBER III. 157

Et fleat ante meum mœsta Neæra rogam.
Sed veniat caræ matris comitata dolore:
Mœreat hæc genero, mœreat illa viro.
Præfatæ ante meos manes, animamque precatæ,
Perfusæque pias ante liquore manus,
Pars quæ sola mei superabit corporis, ossa
Incinctæ nigra candida veste legant;
Et primum annofo spargant collecta Lyæo,
Mox etiam niveo fundere lacte parent;
Post hæc carbasseis humorem tollere velis,
Atque in marmorea ponere sicca domo.
Illic, quas mittit dives Panchaia merces,
Eoque Arabes, dives et Assyria;
Et nostri memores lacrymæ fundantur eodem.
Sic ego componi versus in ossa velim.
Sed tristem mortis demonstret litera causam,
Atque hæc in celebri carmina fronte notet.
Lygdamus hic fitus est. Dolor huic, et causa Neæra
Conjugis ereptæ, causa perire fuit.

ELEGIA III.

QUID prodest cœlum votis impleffe, Neæra?
Blandaque cum multa thura dedisse prece?
Non ut marmorei prodirem e limine tecti
Insignis clara, conspicuusque domo:
Aut ut multa mei renovarent jugera tauri,

Et

158 *TIBULLI LIBER III.*

Et magnas messes terra benigna daret:
 Sed tecum ut longæ fociarem gaudia vitæ,
 Inque tuo caderet nostra senectâ finu
 Tunc, cum permenso defunctus tempore lucis
 Nudus Lethæa cogerer ire rate.
 Nam grave quid prodest pondus mihi divitis auri?
 Arvaque si findant pingua mille boves?
 Quidve domus prodest Phrygiis innixa columnis,
 Tænare five tuis, five Cariste tuis?
 Et nemora in domibus sacros imitantia lucos?
 Auratæque trabes, marmoreumque solum?
 Quidve, in Erythræo legitur quæ litore concha,
 Tinctaque Sidonio murice lana juvat?
 Et quæ præterea populus miratur, in illis
 Invidia est. Falso plurima vulgus amat.
 Non opibus mentes hominum, curæque levantur:
 Nam Fortuna sua tempora lege regit.
 Sit mihi paupertas tecum, jucunda Neæra.
 At sine te regum munera nulla volo.
 O niveam, quæ te poterit mihi reddere, lucem!
 O mihi felicem terque, quaterque diem!
 At si, pro dulci reditu quæcunque voventur,
 Audiat averfa non meus aure Deus;
 Nec me regna juvent, nec Lydius aurifer amnis,
 Nec quas terrarum sustinet orbis opes.
 Hæc alii cupiant. Liceat mihi paupere cultu
 Securo cara conjuge posse frui.

Adfis,

TIBULLI LIBER III. 159

Adfis, et timidis faveas, Saturnia, votis,
 Et faveas concha Cypria vecta tua.
 Aut, si fata negant reditum, tristesque sorores,
 Stamina quæ ducunt, quæque futura neunt;
 Me vocet in vastos amnes, nigramque paludem
 Dives in ignava luridus Orcus aqua.

ELEGIA IV.

DI meliora ferant: nec sint infomnia vera,
 Quæ tulit hesternâ pessima nocte quies.
 Ite procul, vani, falsumque avertite visum:
 Desinite in vobis quærere velle fidem.
 Divi vera monent: venturæ nuncia fortis
 Vera monent Tuscis exta probata viris.
 Somnia fallaci ludunt temeraria nocte,
 Et pavidas mentes falsa timere jubent.
 Et vanum ventura hominum genus omina noctis
 Farre pio placant, et saliente fale.
 Et tamen, utcunque est, five illi vera monenti,
 Mendaci Somno credere five volent;
 Efficiat vanos noctis Lucina timores,
 Et frustra immeritum pertimuisse velit:
 Si mea nec turpi mens est obnoxia factis,
 Nec læsit magnos impia lingua Deos.
 Jam nox æthereum nigris emensa quadrigis
 Mundum, cæruleo laverat amne rotas.

Nec

160 *TIBULLI LIBER III.*

Nec me sopierat menti Deus utilis ægræ
 Somnus: folicitas deficit ante domos.
 Tandem, cum summo Phœbus prospexit ab ortu,
 Preffit languentis lumina fera quies.
 Hic juvenis casta redimitus tempora lauro
 Est visus nostra ponere sede pedem.
 Non illo quicquam formosius ulla priorum
 Ætas, humanum nec videt illud opus.
 Intonsi crines longa cervice fluebant:
 Stillabat Tyrio myrtea rore coma.
 Candor erat, qualem præfert Latonia Luna,
 Et color in niveo corpore purpureus:
 Ut juveni primum virgo deducta marito,
 Inficitur teneras ore rubente genas:
 Ut cum contexunt amaranthis alba puellæ
 Lilia, et autumnno candida mala rubent.
 Ima videbatur talis illudere palla,
 Namque hæc in nitido corpore vestis erat.
 Artis opus raræ fulgens testudine, et auro
 Pendebat læva garrula parte lyra.
 Hanc primum veniens plectro modulatus eburno,
 Felices cantus ore fonante dedit.
 Sed postquam fuerant digiti cum voce locuti,
 Edidit hæc tristi dulcia verba modo;
 Salve cura Deum. Casto nam rite poetæ
 Phœbusque, et Bacchus, Pieridesque favent.
 Sed proles Semeles Bacchus, doctæque sorores

Dicere

TIBULLI LIBER III. 161

Dicere non norunt, quid ferat hora sequens.
 At mihi fatorum leges, ævique futuri
 Eventura pater posse videre dedit.
 Quare, ego quæ dico non fallax, accipe, vates,
 Quodque Deus vero Cynthus ore ferat;
 Tantum cara tibi, quantum nec filia matri,
 Quantum nec cupido bella puella viro,
 Pro qua folicitas cœlestia Numina votis,
 Quæ tibi securos non finit ire dies,
 Et, cum te fusco somnus velavit amictu,
 Vanum nocturnis fallit imaginibus,
 Carminibus celebrata tuis formosa Neæra
 Alterius mavult esse puella viri:
 Diversasque suas agitat mens anxia curas,
 Nec gaudet casta nupta Neæra domo.
 Ah crudele genus, nec fidum femina nomen!
 Ah pereat, didicit fallere si qua virum.
 Sed flecti poterit. Mens est mutabilis illis.
 Tu modo cum multa brachia tende fide.
 Sævus amor docuit dominæ fera verba minantis,
 Sævus amor docuit verbera posse pati.
 Me quondam Admeti niveas pavisse juvencas,
 Non est in vanum fabula ficta jocum.
 Tunc ego nec cithara poteram gaudere sonora,
 Nec similes chordis reddere voce sonos;
 Sed perlucenti cantus meditabar avena,
 Ille ego Latonæ filius, atque Jovis.

X

Nescis

Nescis quid sit amor, juvenis, si ferre recusas
 Immitem dominam, conjugiumque ferum.
 Ergo ne dubita blandas adhibere querelas:
 Vincuntur molli pectora dura prece.
 Quod si vera canunt sacris oracula templis,
 Hæc illi nostro nomine dicta refer;
 Hoc tibi conjugium promittit Delius ipse:
 Felix hoc: alium desine velle virum.
 Dixit, et ignavus defluxit corpore fomnus.
 Ah ego ne possim tanta videre mala.
 Nec tibi crediderim votis contraria vota,
 Nec tantum crimen pectore inesse tuo.
 Nam te nec vasti genuerunt æquora Ponti;
 Nec flammam volvens ore Chimæra fero;
 Nec canis anguinea redimitus terga caterva,
 Cui tres sunt linguæ, tergeminumque caput;
 Scyllaque virgineam canibus succincta figuram:
 Nec te conceptam sæva læna tulit;
 Barbara nec Scythiæ tellus, horrendave Syrtis;
 Sed culta, et duris non habitanda domus;
 Et longe ante alias omnes mitissima mater,
 Isque pater, quo non alter amabilior.
 Hæc Deus in melius crudelia somnia vertat,
 Et jubeat tepidos irrita ferre Notos.

ELEGIA V.

VOS tenet, Etruscis manat quæ fontibus unda,
 Unda sub æstivum non adeunda Canem;
 Nunc autem sacris Baiarum maxima lymphis,
 Cum se purpureo vere remittit hiems.
 At mihi Persephone nigram denunciât horam.
 Immerito juveni parce nocere, Dea.
 Non ego tentavi nulli temeranda Deorum
 Audax laudandæ sacra docere Deæ:
 Nec mea mortiferis infecit pocula fuccis
 Dexterâ; nec cuiquam tetra venena dedit:
 Nec nos sacrilegos templis admovimus ignes:
 Nec cor sollicitant facta nefanda meum.
 Nec nos insanæ meditantés jurgia linguæ
 Impia in adversos solvimus ora Deos.
 Et nondum cani nigros læsere capillos,
 Nec venit tardo curva senecta pede.
 Natalem primo nostrum videre parentes,
 Cum cecidit fato consul uterque pari.
 Quid fraudare juvat vitem crescentibus uvis?
 Et modo nata mala vellere poma manu?
 Parcite, pallentes umbras quicumque tenetis,
 Duraque fortiti tertia regna Dei.
 Elyfios olim liceat cognoscere campos,
 Lethæamque ratem, Cimmeriosque lacus;

164 *TIBULLI LIBER III.*

Cum mea rugosa pallebunt ora senecta,
 Et referam pueris tempora prisca senex.
 Atque utinam vano nequicquam terrear aestu:
 Languent ter quinos sed mea membra dies.
 At vobis Tusca celebrantur numina lymphæ,
 Et facilis lenta pellitur unda manu.
 Vivite felices, memores et vivite nostri;
 Sive erimus, seu nos fata fuisse velint.
 Interea nigras pecudes promittite Diti,
 Et nivei lactis pocula mista mero.

ELEGIA VI.

CANDIDE, Liber ades: sic fit tibi mystica vitis;
 Sic edera semper tempora vineta feras.
 Aufer et ipse meum pariter medicando dolorem:
 Sæpe tuo cecidit munere victus Amor.
 Care puer, madeant generoso pocula Baccho,
 Et nobis prona funde Falerna manu.
 Ite procul durum curæ genus, ite labores:
 Fulserit hic niveis Delius alitibus.
 Vos modo proposito dulces faveatis amici,
 Neve neget quisquam me duce se comitem.
 Aut si quis vini certamen mite recusat,
 Fallat eum tecto cara puella dolo.
 Ille facit dites animos Deus: ille ferocem
 Contudit, et dominæ misit in arbitrium.

Arme-

TIBULLI LIBER III. 165

Armenias tigres, et fulvas ille leænas
 Vicit, et indomitis mollia corda dedit.
 Hæc Amor, et majora volet; sed poscite Bacchi
 Munera. Quem vestrum pocula ficca juvant?
 Convenit ex æquo, nec torvus Liber in illos,
 Qui se, quique una vina jocosa colunt.
 Jam venit iratus nimium, nimiumque severus.
 Qui timet irati numina magna, bibat.
 Quales his pœnas Deus hic, quantumque minetur,
 Cadmeæ matris præda cruenta docet.
 Sed procul a nobis hic sit timor; illaque, si qua est,
 Quid valeat læsi sentiat ira Dei.
 Quid precor ah demens? venti temeraria vota,
 Aeræ et nubes diripienda ferant.
 Quamvis nulla mei superest tibi cura, Neæra,
 Sis felix, et sint candida fata tua.
 At nos securæ reddamus tempora mensæ.
 Venit post multas una serena dies.

ELEGIA VII.

HEI mihi difficile est imitari gaudia falsa;
 Difficile est tristi fingere mente jocum.
 Nec bene mendaci risus componitur ore,
 Nec bene sollicitis ebria verba sonant.
 Quid queror infelix? turpes discedite curæ.

Odit

166 *TIBULLI LIBER III.*

Odit Lenæus tristia verba pater.
Gnossia, Theseæ quondam perjuriam linguæ
Flevisti ignoto sola relicta mare.
Sic cecinit pro te doctus, Minoi, Catullus,
Ingrati referens impia facta viri.
Vos ego nunc moneo; felix, quicumque dolore
Alterius discas posse carere tuo.
Nec vos aut capiant pendentia brachia collo,
Aut fallat blanda fordida lingua fide.
Et si perque suos fallax juravit ocellos,
Junonemque suam, perque suam Venerem,
Nulla fides inerit. Perjuria ridet amantum
Jupiter, et ventos irrita ferre jubet.
Ergo quid toties fallacis verba puellæ
Conqueror? ite a me serua verba, precor.
Quam vellem tecum longas requiescere noctes,
Et tecum longos pervigilare dies,
Perfida, nec merito nobis inimica merenti;
Perfida, sed quamvis perfida, cara tamen.
Naiada Bacchus amat. Cessas, o lente minister?
Temperet annosum Martia lympha merum.
Non ego, si fugiat nostræ convivia mensæ
Ignotum cupiens vana puella torum,
Solicitus repetam tota suspiria nocte.
Tu puer i, liquidum fortius adde merum.
Jamdudum Tyrio madefactus tempora nardo
Debueram fertis implicuisse comas.

ALBII

ALBII
TIBULLI,
EQUITIS ROMANI
LIBER IV.

AD MESSALLAM. I.

TE, Messalla, canam. Quanquam me cognita virtus
Terret, ut infirmæ nequeant subsistere vires;
Incipiam tamen: ac, meritas si carmina laudes
Deficiant, humilis tantis sim conditor actis.
Nec tua, te præter, chartis intexere quisquam
Facta queat, dictis ut non majora supersint.
Est nobis voluisse fatis. Nec munera parva
Respueris. Etiam Phœbo gratissima dona
Cres tulit, et cunctis Baccho jucundior hospes
Icarus, ut puro testantur sidera cœlo,
Erigoneque, Canisque; neget ne longior ætas.
Quin etiam Alcides Deus ascensurus Olympum
Læta Molorcheis posuit vestigia tectis.
Parvaque Cœlestes pacavit mica, nec illis
Semper inaurato taurus cadit hostia cornu.

Hic